

LA RECERCA PER LA PAU A ESPANYA

Escola de Cultura de Pau

Materials de Pau i Drets Humans

Document de Treball, 2

Barcelona, juliol de 2008

© Autoria: Escola de Cultura de Pau, Universitat Autònoma de Barcelona

© Edició: Generalitat de Catalunya

Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació

Oficina de Promoció de la Pau i dels Drets Humans

Av. Diagonal 409, 08008 Barcelona

Tel: 93 552 60 00

oficinapauddhh@gencat.cat

www.gencat.cat/direp

Coordinació de Materials de Pau i Drets Humans: Eulàlia Mesalles

Maquetació i impressió: El Tinter

Imprès en paper ecològic i 100% reciclat

Estudi encarregat a:

Aquesta obra està subjecta a llicència Creative Commons de Reconeixement – No comercial – Sense obra derivada 2.5. Espanya

Consulteu la llicència a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/es/deed.ca>

Es pot copiar, distribuir, comunicar públicament, traduir i modificar aquesta obra sempre que no se'n faci un ús comercial i es reconegui l'autoria amb la citació següent:

ESCOLA DE CULTURA DE PAU. La recerca per la pau a Espanya. Barcelona: Oficina de Promoció de la Pau i dels Drets Humans, Generalitat de Catalunya, 2008. (Materials de Pau i Drets Humans; 2).

Les opinions expressades en aquesta publicació no representen necessàriament les de l'Oficina de Promoció de la Pau i dels Drets Humans.

Aquest material es va redactar el 2006.

L'Oficina de Promoció de la Pau i dels Drets Humans és l'estructura de la Generalitat de Catalunya que té com a missió principal desenvolupar polítiques públiques de foment de la pau i de promoció dels drets humans.

La col·lecció Materials de Pau i Drets Humans recull documents de treball amb l'objectiu de proporcionar una visió nova i original d'ambdós àmbits, a través de l'edició d'investigacions elaborades per centres especialitzats i persones expertes.

En el marc de les activitats impulsades pel Programa per a la creació de l'Institut Català Internacional per la Pau (ICIP), la Comissió de persones expertes que va assessorar el conseller d'Interior, Relacions Institucionals i Participació en el procés de creació de l'ICIP, va proposar encarregar una sèrie d'estudis complementaris. L'Oficina ha decidit incloure'ls en la col·lecció Materials de Pau i Drets Humans per tal de reconèixer la seva vàlua i utilitat i per agrair que la creació de l'ICIP ha generat aquests coneixements i complicitats.

Generalitat de Catalunya
Departament d'Interior,
Relacions Institucionals i Participació
**Oficina de Promoció de la Pau
i dels Drets Humans**

SUMARI

1. L'ESPECTRE TEMÀTIC DE LA INVESTIGACIÓ PER LA PAU	5
2. ESTRUCTURA INSTITUCIONAL DELS CENTRES	8
3. LOCALITZACIÓ GEOGRÀFICA DELS CENTRES	9
4. ANY DE CREACIÓ DELS CENTRES	10
5. CENTRES UNIVERSITARIS	10
6. ELS CENTRES AMB GRANS BIBLIOTEQUES	11
7. PRESSUPOSTOS	11
8. DIMENSIÓ DE GÈNERE EN L'ÀMBIT DE DIRECCIÓ	12
9. PERSONAL INVESTIGADOR	12
10. L'OFERTA ACADÈMICA DE LES UNIVERSITATS	12
Universitat Autònoma de Barcelona	13
Universitat de Granada	13
Universitat Jaume I de Castelló	14
Universitat Oberta de Catalunya (UOC)	15
Universitat del País Basc	15
L'Institut Barcelona d'Estudis Internacionals (IBEI)	15
11. LA FORMACIÓ FORA DE LA UNIVERSITATL	15
12. PUBLICACIONS	16
13. PRIORITATS GEOGRÀFIQUES	20
14. AIPAZ	20
DIRECTORI DELS CENTRES DE RECERCA PER LA PAU A ESPANYA I CENTRES RELACIONATS AMB LA TEMÀTICA	21

1. L'ESPECTRE TEMÀTIC DE LA INVESTIGACIÓ PER LA PAU

Un dels fets més significatius de la història de la investigació per la pau és el diferent èmfasi que s'ha posat en diversos temes al llarg de les dècades, i l'acumulació de les temàtiques que avui dia configuren aquesta activitat multidisciplinària. Si als anys seixanta predominaven els estudis sobre les guerres (polemologia), en anys posteriors s'hi ha afegit un ventall molt ampli de qüestions relacionades amb el desenvolupament, la violència estructural, els estudis de gènere, la filosofia de la pau, la cultura de la pau, l'educació per la pau o la negociació i la mediació en conflictes armats, per posar només uns quants exemples significatius.

Aquesta amplitud temàtica ha estat universal, i a Espanya ha quedat perfectament reflectida en els temes que solen tractar els diferents centres, que a grans trets es podrien classificar en els sis blocs temàtics següents:

1 Sistema internacional

- Nacions Unides
- Relacions internacionals, globalització
- Crisis humanitàries

2 Rearmament, militarització, seguretat i defensa

- Desmilitarització
- Alternatives de defensa

3 Educació i cultura de la pau

- Prevenició de conflictes
- Drets humans
- Interculturalitat

4 Anàlisi de conflictes

- Prevenició de conflictes violents
- Transformació de conflictes
- Rehabilitació postbèlica

5 Intervenció en conflictes

- Negociació i mediació
- Processos de pau
- Diplomàcia paral·lela i ciutadana
- Reconciliació

6 Teoria de la pau

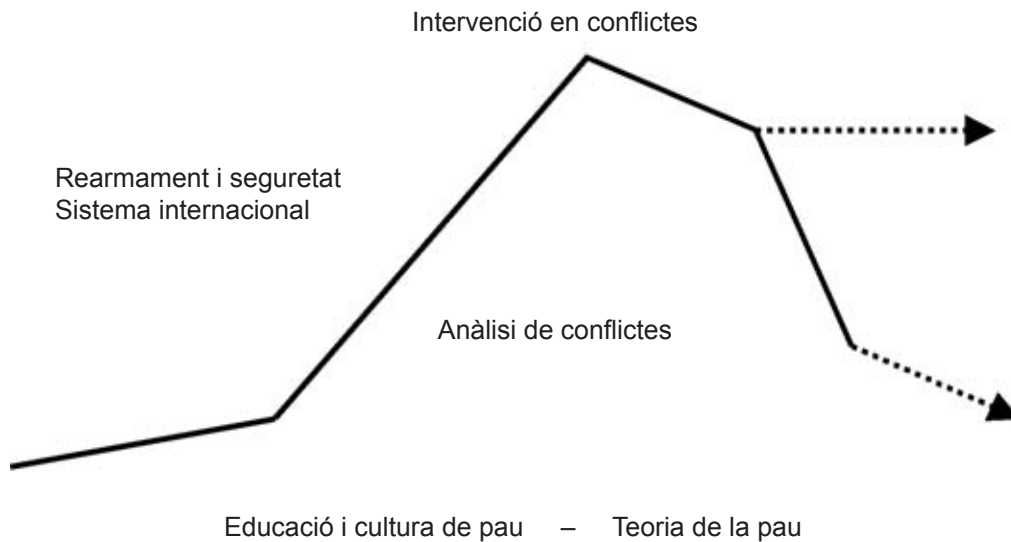
- No-violència
- Filosofia de la pau
- Gènere i pau
- Desenvolupament i pau

Alguns centres tenen un programa de treball molt especialitzat en algun d'aquests temes, sigui en la docència, la recerca o la sensibilització. Altres, en canvi, combinen diverses temàtiques. Com es pot intuir, els centres centrats en el primer bloc (sistema internacional) són els que tenen un perfil menys vinculat a la investigació per la pau, però els hem considerat quan tenen almenys un programa en la línia de la recerca sobre la pau. En negreta, figuren els centres més especialitzats en recerca sobre pau.

Especialitats temàtiques dels centres						
	Sistema internacional	Rearmament, militarització, seguretat i defensa	Educació i cultura de pau	Anàlisi de conflictes	Intervenció en conflictes	Teoria de la pau
Associació per les Nacions Unides (ANUE)	X					
Bakeaz		X	X			
Cátedra UNESCO de Filosofia de la Paz			X			X
Centre d'Estudis per la Pau J. M. Delàs		X				
Centre UNESCO de Catalunya	X					
Centro de Investigación para la Paz (CIP)	X	X	X	X		
Centre Internacional Bancaixa per la Pau i el Desenvolupament			X			X
Centro Internacional de Toledo para la Paz					X	
Educadores/as pola Paz				X		
Edualter			X			X
Escola de Cultura de Pau (ECP)	X	X	X	X	X	
Fundació CIDOB	X					
Fundació per la Pau		X	X			X
Fundación Cultura de Paz			X			
Fundación para las Relaciones Internacionales y el Diálogo Exterior	X			X		
Fundación Seminario de Investigación para la Paz (SIPP)		X	X	X		
Gernika Gogoratuz			X	X	X	
Grupo de Estudios de Paz y Desarrollo (GEPYD)	X					X
HEGOA	X		X			
Institut Barcelona d'Estudis Internacionals (IBEI)	X	X				
Instituto de Estudios sobre Conflictos y Acción Humanitaria (IECAH)	X			X		
Instituto de Estudios Transnacionales (INET)	X					
Instituto de la Paz y los Conflictos			X			X
Seminario de Educación para la Paz (Sedupaz)			X			
Seminario Galego de Educación para a Paz (SGEP)			X			
Unesco Etxea			X			
TOTAL	11	7	16	6	3	6

Tal com es pot comprovar en el quadre anterior, el 62% dels centres es dediquen, totalment o parcialment, a l'educació per la pau; és l'activitat que més hi destaca. La meitat dels 16 centres que fan educació per la pau també fan recerca, i l'altra meitat només formació o sensibilització. En segon lloc, figura l'estudi del sistema internacional, amb 11 centres (42%), dels quals només quatre són pròpiament centres d'investigació per la pau. En tercer lloc, figuren els centres dedicats a aquestes tres temàtiques: rearmament i seguretat, anàlisi de conflictes i teoria de la pau. Finalment, només hi ha tres centres que practiquin de manera destacada la intervenció directa en conflictes armats.

Aquest espectre temàtic es pot vincular d'alguna manera al cicle d'escalada dels conflictes, i es podria visualitzar de la manera següent:

Per tant, als centres espanyols, predomina la recerca més teòrica que pràctica, amb una orientació més generalista que no pas de casos, i amb un enfocament clarament educatiu i de sensibilització.

2. ESTRUCTURA INSTITUCIONAL DELS CENTRES

Bona part dels centres analitzats són fundacions o depenen de les universitats. Una part més petita són ONG o centres privats.

Associació per les Nacions Unides (ANUE)	ONG d'àmbit estatal, membre de la Federació Mundial d'Associacions per les Nacions Unides
Bakeaz	ONG creada per persones vinculades a la universitat i a l'àmbit del pacifisme, els drets humans i el medi ambient
Càtedra UNESCO de Filosofia de la Paz	Creada per la Universitat Jaume I de Castelló, la Fundació Bancaixa i la UNESCO
Centre d'Estudis per la Pau J. M. Delàs	Centre de recerca vinculat a Justícia i Pau
Centre UNESCO de Catalunya	Fundació formada per altres sis fundacions catalanes
Centro de Investigación para la Paz (CIP)	Institut privat que depèn de la Fundación Hogar del Empleado, de caràcter educatiu
Centre Internacional Bancaixa per la Pau i el Desenvolupament	Centre patrocinat per la Universitat de Castelló i Bancaixa
Centro Internacional de Toledo para la Paz	Fundat sota els auspicis de FRIDE, la Fundación Ortega y Gasset, el Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació, la Junta de Castella-La Manxa i l'Ajuntament de Toledo
Educadores/as pola Paz	Grup de professors/es de la Nova Escola Galega
Edualter	ONG privada.
Escola de Cultura de Pau (EPP)	Entitat de caràcter universitari que depèn de la UAB, amb finançament de la Generalitat de Catalunya (ACCD i DURSI).
Fundació CIDOB	Fundació formada pel Ministeri d'Afers Exteriors, la Generalitat de Catalunya, l'Ajuntament de Barcelona, la Diputació de Barcelona, el Ministeri de Defensa, la Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, i les universitats catalanes
Fundació per la Pau	Fundació vinculada al moviment per la pau
Fundación Cultura de Paz	Fundació privada amb seu a Madrid, amb suport econòmic de la Generalitat de Catalunya, l'Ajuntament de Barcelona i la Diputació de Barcelona
Fundación para las Relaciones Internacionales y el Diálogo Exterior (FRIDE)	Organització privada
Fundación Seminario de Investigación para la Paz (SIPP)	Fundació del Centre Pignatelli de Saragossa, amb un conveni fundacional amb la Diputació General d'Aragó, així com amb les Corts d'Aragó i la Universitat de Saragossa
Gernika Gogoratuz	Fundació formada per l'Ajuntament de Gernika, les conselleries de Cultura i Educació, Universitats i Investigació del Govern basc, i els rectorats de tres universitats basques

Grupo de Estudios de Paz y Desarrollo (GEPYD)	És una unitat singular de recerca de la Universitat d'Alacant
HEGOA	Té doble personalitat jurídica. Neix el 1987 com una organització situada al campus de la Universitat del País Basc, i a partir del 1998 es constitueix com un institut d'aquesta Universitat
Institut Barcelona d'Estudis Internacionals (IBEI)	Fundació integrada per les universitats catalanes i la Fundació CIDOB
Instituto de Estudios sobre Conflictos y Acción Humanitaria (IECAH)	Iniciativa privada
Instituto de Estudios Transnacionales (INET)	Institut associat al Transnational Institute d'Amsterdam
Instituto de la Paz y los Conflictos	Institut de la Universitat de Granada
Seminario de Educación para la Paz (Sedupaz)	Seminari permanent vinculat a l'Asociación Pro Derechos Humanos
Seminario Galego de Educación para a Paz (SGEP)	Seminari permanent format per un grup de professionals dedicats a l'educació per la pau
Unesco Etxea	ONG amb estatus de relacions oficials amb la UNESCO

3. LOCALITZACIÓ GEOGRÀFICA DELS CENTRES

Catalunya i Madrid són les comunitats amb més centres de recerca sobre temes vinculats amb la pau, seguides del País Basc i el País Valencià, sobretot pel fet que les dues primeres comunitats tenen diversos centres dedicats als estudis internacionals. Si considerem només els centres dedicats de manera central a la recerca de pau, el País Valencià ocupa el primer lloc, amb tres centres.

	Centres d'estudis internacionals o d'educació pau	Centres de pau	TOTAL
Catalunya	6	2	8
Madrid	4	2	6
País Basc	2	2	4
País Valencià	-	3	3
Galícia	2	-	2
Andalusia	-	2	2
Aragó	-	1	1
Total	14	12	26

4. ANY DE CREACIÓ DELS CENTRES

La investigació per la pau a Espanya ha tingut dos moments històrics pel que fa a la creació de centres: el quinquenni 1983-1987, i el bienni 1999-2000, en què es van crear deu i set centres, respectivament. Gairebé la meitat dels centres analitzats tenen, doncs, més de 15 anys d'existència.

Nombre de centres	
Abans 1980	2
1980-1984	5
1985-1989	5
1990-1994	3
1995-1999	7
2000-2004	4
TOTAL	26

5. CENTRES UNIVERSITARIS

Dels 26 centres analitzats, només set (el 27%) són centres universitaris, encara que n'hi ha altres que mantenen estretes relacions amb algunes universitats i hi fan cursos de formació. Aquests sis centres són els següents:

Centre	Universitat
Càtedra UNESCO de Filosofia de la Pau	Jaume I de Castelló
Centre Internacional Bancaixa	Jaume I de Castelló
Escola de Cultura de Pau	Autònoma de Barcelona
GEPYD	Alacant
HEGOA	País Basc
Institut Barcelona d'Estudis Internacionals	(universitats catalanes)
Instituto de la Paz y los Conflictos	Granada

6. ELS CENTRES AMB GRANS BIBLIOTEQUES

Prop de la meitat dels centres analitzats disposen de bones biblioteques o centres de documentació. La més gran és la del Centre Internacional Bancaixa per la Pau i el Desenvolupament, de Castelló, gràcies a les aportacions econòmiques que cada any fa Bancaixa per aquesta finalitat, i que permet adquirir 2.000 llibres l'any.

Centres amb grans biblioteques de pau	Especialitat
ANUE	Nacions Unides
Bakeaz	Desenvolupament
Centre Internacional Bancaixa	Pau en general
Centre UNESCO de Catalunya	UNESCO
Centro de Investigación para la Paz	Pau en general
CIDOB	Relacions internacionals
Fundación Seminario Investigación Paz	Pau en general
Gernika Gogoratz	Resolució de conflictes
HEGOA	Desenvolupament
Unesco Etxea	UNESCO

7. PRESSUPOSTOS

La major part dels centres no divulguen els seus pressupostos, per la qual cosa no és possible fer un quadre comparatiu. No obstant això, els centres especialitzats en relacions internacionals tenen un pressupost més elevat que els centrats estrictament en la investigació per la pau. Alguns dels pressupostos coneguts són els següents:

Centres	Milions d'euros
CIDOB	3,2
Hegoa	1
Unesco Etxea	1
Escola de Cultura de Pau	0,8

8. DIMENSIÓ DE GÈNERE EN L'ÀMBIT DE DIRECCIÓ

Dels 26 centres analitzats, sis estan dirigits per dones (23%), i els 20 restants per homes. Quant al personal investigador, les dones són majoria a l'Escola de Cultura de Pau de la UAB i a Gernika Gogoratz.

9. PERSONAL INVESTIGADOR

La major part dels centres funcionen mitjançant col·laboradors externs que participen en diferents activitats de recerca, o amb persones que fan estudis de doctorat en el cas d'algunes universitats. En el Grup d'Estudis sobre Pau i Desenvolupament de la Universitat d'Alacant, per exemple, hi col·laboren 24 persones; en la Càtedra UNESCO de Filosofia de la Pau, de Castelló, 10 persones, i en el Centre per la Pau Josep M. Delàs, un equip de 12 persones.

Amb relació als centres que tenen personal contractat fix, l'Escola de Cultura de Pau té 20 persones de recerca; FRIDE, 14; Unesco Etxea i el CIDOB, 8, i Gernika Gogoratz, 7 persones.

10. L'OFERTA ACADÈMICA DE LES UNIVERSITATS

Si fem referència als estudis universitaris existents a Espanya en investigació per la pau, en aquests moments hi ha un doctorat (compartit entre les universitats de Granada i Castelló), dos màsters (Castelló i UOC), dues diplomatures de postgrau (UAB i UOC), dues assignatures (UAB) i tres cursos (UAB, Granada i UOC). Per tant, hi ha quatre universitats implicades, dues de les quals són catalanes, a les quals es podrien afegir en certa manera la Universitat del País Basc i l'Institut Barcelona d'Estudis Internacionals, encara que els seus programes no estan centrats exactament en la recerca per la pau.

Oferta universitària en investigació per la pau					
	Doctorat	Màster	Postgrau	Assignatura	Cursos
UAB				2	
Granada	↕				
Castelló					
UOC					
TOTAL universitats	1	2	2	1	3

Universitat Autònoma de Barcelona

La Càtedra UNESCO sobre Pau i Drets Humans, vinculada a l'Escola de Cultura de Pau, ofereix l'**assignatura de campus Cultura de pau i gestió de conflictes**, optativa, de 5 crèdits i que en les 25 sessions que té permet introduir els estudiants al conjunt de temàtiques vinculades amb la pau. Cada any s'hi matriculen entre 70 i 100 persones. Es fa a la Facultat de Ciències Polítiques i de Sociologia.

L'Escola de Cultura de Pau de la UAB ofereix també l'**assignatura de campus Educar en i per al conflicte**, dos cops l'any, amb 5 crèdits i una participació de 60 estudiants, la major part de la Facultat de Ciències de l'Educació.

L'Escola de Cultura de Pau de la UAB també ofereix la **Diplomatura de Postgrau sobre Cultura de Pau**. S'ofereixen de 70 a 80 places anuals i 25 d'aquestes places es guarden per a estudiants estrangers, atesa l'elevada demanda en aquest sentit. El postgrau dura uns vuit mesos i se n'obtenen 23 crèdits. El professorat és una combinació de personal propi de l'escola, de professorat de la UAB, d'altres universitats estrangeres i de professionals d'organismes internacionals. La Diplomatura de Postgrau té sis blocs temàtics:

- 1• Educació per la pau i mediació a nivell micro
- 2• Les violències
- 3• Transformació de conflictes
- 4• Construcció de pau
- 5• Conflictes armats i processos de pau
- 6• Drets humans i reconciliació

L'Escola de Cultura de Pau ofereix també cursos i tallers sobre diversos temes al campus de la UAB (dret internacional humanitari, mediació intercultural, etc.) i a diferents centres cívics, organitzacions socials o universitats del país.

La UAB atorga igualment la titulació de **Màster en Estudis Internacionals**, uns estudis realitzats juntament amb el CIDOB, en el pla d'estudis del qual s'inclou un apartat de 6 crèdits sobre Seguretat internacional i conflictes.

Universitat de Granada

L'Instituto de la Paz y los Conflictos d'aquesta Universitat ofereix el **Doctorat sobre Pau, Conflictes i Democràcia**, un programa interuniversitari que aquest Institut organitza juntament amb la Universitat Jaume I de Castelló. El programa s'imparteix simultàniament en totes dues universitats, la qual cosa permet als estudiants combinar cursos de les dues universitats. El programa d'aquest doctorat és el següent:

- 1• Metodologia en investigació per la pau i els conflictes
- 2• Conflictologia, no-violència i seguretat humana
- 3• Fonaments dels estudis sobre la pau i els drets humans
- 4• Gènere i pau
- 5• Pau i violència. Una aproximació semiòtica i comunicativa
- 6• Ciència i tecnologia per la pau
- 7• Religions, cultura i pau

- 8• Psicologia i conflictes personals
- 9• Educació per la pau i els conflictes
- 10• Conflictes culturals: racisme i migracions

A més del doctorat, l'Institut organitza cada any el **Curs sobre pau i conflictes en el món actual**, de 42 hores de durada, amb el contingut següent:

- 1• Marc teòric sobre identitats
- 2• Identitats, conflictes i migracions
- 3• La geografia cultural de les identitats
- 4• Col·lectius amb identitat

Universitat Jaume I de Castelló

El Centre Internacional Bancaixa per la Pau i el Desenvolupament (CIBPD), imparteix el **Màster Internacional d'Estudis per la Pau i el Desenvolupament**, que té estudiants procedents de diversos països del món. Es fa bàsicament en anglès. El programa és el següent:

- 1• Introducció als estudis sobre pau
- 2• Introducció a la història de la pau
- 3• Cultura i comunicació per la pau
- 4• Drets humans i resolució de conflictes
- 5• Guerra, cultura i comunicació
- 6• Canvis i oportunitats de la no-violència
- 7• Pau, cultura i educació
- 8• Propostes per a una escolta activa
- 9• Comissions de reconciliació
- 10• Nacions Unides i les operacions de manteniment de la pau
- 11• Rehabilitació postbèl·lica
- 12• Teoria de la negociació
- 13• Educar en i per al conflicte
- 14• Pau i estudis sobre desenvolupament
- 15• Globalització i desenvolupament
- 16• Cooperació internacional

El CIBPD també té el programa de **Doctorat en Pau, Conflictes i Democràcia**, que es duu a terme juntament amb l'Institut de Paz y Conflictos de la Universitat de Granada (vegeu el programa en la pàgina anterior).

Universitat Oberta de Catalunya (UOC)

La UOC imparteix el **Postgrau Internacional de Resolució de Conflictes**, de 16 crèdits i 240 hores de durada. El programa té un caràcter marcadament multidisciplinari i està adreçat a professionals de diversos sectors. El temari està agrupat en tres grans apartats:

- 1• El conflicte i la seva transformació
- 2• Criteris pedagògics per la gestió de conflictes
- 3• La gestió alternativa del conflicte social: la diplomàcia ciutadana

També ofereix el **Màster Internacional en Resolució de Conflictes**, de dos anys de durada i 32 crèdits, que a més dels apartats assenyalats anteriorment hi afegeix els tres següents:

- 1• Conflictes interpersonals, col·lectius i socials
- 2• Conflictes armats, violents i gestió de crisis
- 3• Projecte de final del màster

Finalment, la UOC ofereix el **Programa de mediació i resolució de conflictes**, de 60 hores i 4 crèdits, que recull el primer punt del postgrau abans esmentat.

Universitat del País Basc

Universitari HEGOA ofereix el Doctorat **sobre Globalització, Desenvolupament i Cooperació Internacional**, i el **Màster Universitari en Desenvolupament i Cooperació Internacional**, en què s'analitzen alguns dels aspectes tradicionals de la investigació per la pau, encara que no sigui el tema central d'aquests cursos.

Institut Barcelona d'Estudis Internacionals (IBEI)

Aquest Institut està format per les universitats catalanes UB, UAB, UPB, UOC i UPF, i la Fundació CIDOB, i ofereix el **Màster en Relacions Internacionals**, que inclou les temàtiques: processos de pau i resolució de conflictes (4 crèdits), seguretat nacional (4 crèdits), política mundial i seguretat global (2 crèdits), i pau i seguretat internacional.

11. LA FORMACIÓ FORA DE LA UNIVERSITAT

Molts dels centres que s'analitzen aquí organitzen amb periodicitat cursos i jornades de formació. Una mostra significativa d'aquestes activitats és la següent:

Educadores/as pola Paz organitza cada any les **Jornades d'Educació per la Pau**, i també imparteix cursos per al professorat.

La Fundació per la Pau organitza cada any el **Curs d'introducció sobre pau i conflictes**, d'un mes i mig de durada, en què es tracten diversos temes relacionats amb els conflictes, la no-violència, les guerres i les seves causes, i el treball per la pau.

La Fundació Pere Tarrés, vinculada a la Universitat Ramon Llull, dóna suport a l'organització Pau i Treva, dedicada a la mediació i resolució de conflictes en els àmbits familiar, escolar, comunitari i intercultural, i que organitza postgraus, màsters i cursos d'extensió universitària en aquesta temàtica.

La Fundación Seminario de Investigación para la Paz, de Saragossa, realitza cada any el **Seminari Permanent**, amb una important presència de militars, en què en diferents sessions s'analitza un tema monogràfic. També organitza cada any les **Jornades Aragoneses d'Educació per la Pau**.

Gernika Gogoratuz organitza cada any la **Trobada Internacional sobre Cultura de Pau**, sovint amb temàtiques monogràfiques.

L'Instituto de Estudios sobre Conflictos y Acción Humanitaria (IECAH), de Madrid, realitza el **Curs sobre conflictes armats i acció humanitària**, de 16 sessions i 40 hores lectives.

El Seminario Galego de Educación para a Paz organitza cada any dues **Trobades d'Educació per la Pau** a Santiago de Compostel·la, i **cursos de formació al professorat**, en el marc del Pla de la Conselleria d'Ensenyament.

La Universitat Internacional de la Pau, amb seu a Sant Cugat del Vallès, organitza des de fa vint anys un **curs d'estiu**, d'una setmana de durada, i amb un tema normalment monogràfic.

12. PUBLICACIONS

Des de fa dues dècades, algunes editorials s'han mostrat obertes a editar llibres relacionats amb la recerca sobre la pau. La majoria dels primers llibres eren traduccions d'autors estrangers. Posteriorment, i a mesura que s'ha anat consolidant la recerca a Espanya, molts dels llibres tenen com a autors persones vinculades a centres de l'Estat. En aquest sentit, cal esmentar les aportacions fetes per les editorials Icaria (Barcelona) i Bakeaz (Bilbao).

Dels 26 centres analitzats, deu publiquen llibres de manera més o menys regular, normalment amb subvencions institucionals. Cinc editen anuals, vuit publiquen revistes (en paper o en format electrònic) i la immensa majoria editen dossiers, quaderns o informes.

Cal remarcar el fet que, de manera progressiva, s'opta per publicar en format electrònic, ja que això permet que més persones puguin tenir accés, i de manera gratuïta, a molts dels treballs que es fan.

El resum de les publicacions vinculades amb temes de pau és el següent:

Centre:	ANUE
Llibres	Sí
Anuaris	—
Revistes	—
Altres	Dossiers
Centre:	Bakeaz
Llibres	Sí. Col·lecció "Escuela de Paz", Sèrie general, Col·lecció "Red Gernika"
Anuaris	—
Revistes	—
Altres	Cuadernos Bakeaz (sèries «Educación para la Paz», «Economía de la Defensa» i «Geopolítica»)

Centre:	Centre d'Estudis per la Pau J. M. Delàs
Llibres	—
Anuaris	—
Revistes	—
Altres	Informes sobre economia i defensa, conflictes i guerra, armamentisme, cultura de pau, indústria i comerç d'armes, seguretat i defensa
Centre:	Centre UNESCO de Catalunya
Llibres	SÍ
Anuaris	L'Estat del món
Revistes	Dialogal
Altres	—
Centre:	Centro de Investigación para la Paz
Llibres	—
Anuaris	Anuari CIP
Revistes	SÍ
Altres	Materials didàctics, Observatori de conflictes
Centre:	Educadores pola Paz
Llibres	SÍ
Anuaris	—
Revistes	—
Altres	—
Centre:	Escola de Cultura de Pau
Llibres	—
Anuaris	• Informe Alerta!, Anuari Processos de pau, Anuari DDR
Revistes	<i>Semàfor</i> (quinzenal), <i>Baròmetre</i> (trimestral), <i>Butlletí Empresa i Drets Humans</i> , <i>Antena de la Comissió de Drets Humans</i> (trimestral), <i>Butlletí de Justícia Transicional</i> (trimestral), <i>Colòmbia Setmanal</i> , <i>Butlletí d'Iniciatives Socials de Construcció de Pau Colombianes</i> (bimensual), <i>Butlletí pel Control de les Armes Lleugeres</i> (trimestral)
Altres	<i>Fitxes per comprendre el món</i> (mensual), <i>Quaderns d'Educació per la Pau</i> (quadrimestral),
Centre:	FRIDE
Llibres	—
Anuaris	—
Revistes	<i>Foreign Policy</i>
Altres	Informes, Documentos de Trabajo, <i>FRIDE Comentario</i>

Centre:	Fundació CIDOB
Llibres	—
Anuaris	<i>Anuari Internacional CIDOB, Anuari del Mediterrani, Anuari Àsia-Pacífic</i>
Revistes	<i>Afers Internacionals</i> (semestral), <i>DCIDOB</i> (trimestral)
Altres	Documents CIDOB
Centre:	Fundació per la Pau
Llibres	—
Anuaris	Anuari
Revistes	<i>Butlletí</i> (quadrimestral), <i>El correu per la pau</i> (electrònic)
Altres	<i>Agenda per la Pau</i>
Centre:	Fundación Seminario de Investigación para la Paz
Llibres	Col·lecció “Monografias”, Tema del seminari anual
Anuaris	—
Revistes	—
Altres	—
Centre:	Gernika Gogoratuz
Llibres	Sí. Col·lecció “Red Gernika”
Anuaris	—
Revistes	—
Altres	Documents
Centre:	HEGOA
Llibres	Sí
Anuaris	—
Revistes	<i>Red de comunicación sobre refugiados, Migraciones forzosas</i>
Altres	Quaderns de treball, Dossiers, Guies didàctiques, Educació per al desenvolupament
Centre:	IECAH
Llibres	Sí
Anuaris	—
Revistes	—
Altres	Articles a la pàgina web
Centre:	INET
Llibres	—
Anuaris	—
Revistes	<i>Temas</i>
Altres	—

Centre:	Instituto para la Paz y los Conflictos
Llibres	Col·lecció "Eirene"
Anuaris	—
Revistes	—
Altres	—
Centre:	Pau i Treva
Llibres	—
Anuaris	—
Revistes	—
Altres	Quaderns d'Estudi Pau i Treva
Centre:	SEDUPAZ
Llibres	Sí. Guies didàctiques
Anuaris	—
Revistes	—
Altres	—
Centre:	Seminario Galego de Educación para a Paz
Llibres	Sí
Anuaris	—
Revistes	—
Altres	—

13. PRIORITATS GEOGRÀFIQUES

Alguns centres posen una atenció especial a països o zones geogràfiques concretes, la qual cosa es reflecteix en les seves publicacions, en el tipus de recerca o en els seminaris que organitzen. Cal destacar que quatre centres treballen sobre Colòmbia. Una aproximació a aquestes prioritats seria la següent:

Centro de Investigación para la Paz (CIP)	Colòmbia Iraq
Centro Internacional de Toledo para la Paz	Orient Mitjà Sàhara Colòmbia
Escola de Cultura de Pau	Colòmbia Haití Filipines
Fundació CIDOB	Mediterrània Àsia-Pacífic
Fundación Seminario de Investigación para la Paz (SIPP)	Angola
Gernika Gogoratuz	País Basc
Grupo de Estudios de Paz y Desarrollo (GEPYD)	Amèrica Llatina
Instituto de la Paz y los Conflictos	Mediterrània Colòmbia

14. AIPAZ

Finalment, cal esmentar la creació, l'any 1997, de l'Associació Espanyola d'Investigació per la Pau (AIPAZ), fundada inicialment per centres de recerca sobre pau de Madrid, Gernika, Saragossa i Còrdova, per grups d'educació per la pau de diverses comunitats, i per investigadors vinculats a centres universitaris de Granada, Barcelona, Castelló i Alacant. En els vuit anys d'existència ha dut a terme tres congressos, reunions anuals per als socis i un butlletí d'enllaç entre els seus membres. No és una associació gaire activa.

La Secretaria de l'Associació és rotativa, i en aquests moments és responsabilitat del Departament de Sociologia de la Universitat d'Alacant:

GEPYD

Apartat de Correus 90

03080 Alacant

Web: www.ua.es/es/cultura/aipaz (no actualitzada des de maig de 2004)

DIRECTORI DELS CENTRES DE RECERCA SOBRE PAU A ESPANYA I CENTRES RELACIONATS AMB LA TEMÀTICA

Centre	Associació per les Nacions Unides (ANUE)
Adreça	Fontanella, 14, 1r 1a. 08010 Barcelona
Telèfon - Fax A/e - Web	Tel.: 93 301 39 90 • Fax: 93 317.57.68 a/e: info@anue.org • anue@retemail.es • Web: www.anue.org/cat
Contacte	Àngels Mataró
Temes de recerca	Nacions Unides • Drets humans
Publicacions	• Col·leccions sobre drets humans i Nacions Unides • • Dossiers sobre conflictes
Any de creació i objectius	1962 • Biblioteca especialitzada en les Nacions Unides

Centre	Bakeaz
Adreça	Santa María, 1, 1r. 48005 Bilbao
Telèfon - Fax A/e - Web	Tel.: 94 479 00 70 • Fax: 94 479 00 71 a/e: bakeaz@bakeaz.org • Web: www.bakeaz.org
Contacte	Josu Ugarte
Temes de recerca	Militarització • Rearmament • Economia de la defensa • Geopolítica • Educació per la pau • Educació pels drets humans • Cultura de pau
Publicacions	Col·leccions de llibres: Serie general, Cuadernos Worldwatch, Red Guernika, Cuadernos Bakeaz, Informes Bakeaz, Escuela de Paz
Any de creació i objectius	1992 • Disposa d'un centre de documentació i d'una Escuela de Paz • Ha traduït i publicat autors clàssics (Galtung, Lederach)

Centre	Cátedra UNESCO de Filosofía de la Paz
Adreça	Universitat Jaume I CIBPD, seu del campus. 12071 Castelló
Telèfon - Fax A/e - Web	Tel.: 964 72 93 80 • Fax: 964 72 93 85 • a/e: epd@uji.es • Web: www.cufp.uji.es
Contacte	Vicent Martínez Guzmán
Temes de recerca	Filosofia de la pau • Educació per la pau • Transformació de conflictes
Publicacions	—
Any de creació i objectius	1999 • Conveni entre la Universitat Jaume I, la Fundació Bancaixa i la UNESCO. • Doctorat en Pau, Conflictes i Democràcia, juntament amb l'Institut de Paz y Conflictos de la Universitat de Granada

Centre	Centre d'Estudis per la Pau J. M. Delàs
Adreça	Justícia i Pau: Rivadeneyra, 6, 10è. 08002 Barcelona
Telèfon - Fax A/e - Web	Tel.: 93 317 61 77 • Fax: 93 412 53 84 a/e:delas@justiciaipau.org • Web: www.justiciaipau.org/centredelas
Contacte	Tica Font • Pere Ortega
Temes de recerca	Desarmament • Economia de la pau • Militarisme i rearmament • Conflictes i guerra • Seguretat i defensa • Cultura de pau
Publicacions	Informes periòdics sobre els temes de recerca
Any de creació i objectius	1999 • Dóna continuïtat a la Campanya Contra el Comerç d'Armes

Centre	Centre UNESCO de Catalunya
Adreça	Mallorca, 285, pral. 08037 Barcelona
Telèfon - Fax A/e - Web	Tel.: 93 458 95 95 • Fax: 93 457 58 51 /e:centre@unesccat.org • Web: www.unescocat.org
Contacte	Agustí Colomines
Temes de recerca	Drets humans • Prevenció i resolució de conflictes • Dret a l'autodeterminació • Diàleg interreligiós • Nacions Unides
Publicacions	Informes periòdics sobre els temes de recerca
Any de creació i objectius	1984 • Biblioteca especialitzada en UNESCO i Nacions Unides

Centre	Centro de Investigación para la Paz (CIP)
Adreça	Duque de Sesto, 40. 28009 Madrid
Telèfon - Fax A/e - Web	Tel.: 91 576 32 99 • Fax: 91 577 47 26 a/e: cd@fuhem.es • Web: www.fuhem.es/portal/areas/paz
Contacte	Manuela Mesa
Temes de recerca	– Relacions internacionals • Globalització • Anàlisi de conflictes armats • Seguretat i defensa • Prevenció de conflictes • Reconstrucció posbèlica • Educació per la pau i el desenvolupament • Drets humans • Europa i Colòmbia • Mitjans de comunicació i conflictes • Justícia Internacional i igualtat de gènere • Identitats i pobles indígenes
Publicacions	Anuari CIP • <i>Papeles de Cuestiones Internacionales</i> • Materials didàctics • Informes • Observatori de Conflictes
Any de creació i objectius	1984 • Depèn de la Fundación Hogar del Empleado (FUHEM) • Disposa d'una biblioteca molt completa

Centre	Centre Internacional Bancaixa per la Pau i el Desenvolupament (CIPBD)
Adreça	Universitat Jaume I CIBPD, sede del Campus. 12071 Castelló
Telèfon - Fax A/e - Web	Tel.: 964 72 93 80 • Fax: 964 72 93 85 a/e:epd@uji.es • Web: www.cufp.uji.es
Contacte	Vicent Martínez Guzmán
Temes de recerca	Pau i desenvolupament • Postcolonialisme • Educació per la pau • Estudis humanitaris • Cultura de pau • Filosofia de la pau • Gènere i pau
Publicacions	—
Any de creació i objectius	1996 • Suport econòmic de Bancaixa • Té la biblioteca especialitzada més gran d'Espanya • Imparteix un màster i fa cursos de doctorat

Centre	Centro Internacional de Toledo para la Paz
Adreça	Felipe IV, 5, baixos esq. 28014 Madrid
Telèfon - Fax A/e - Web	Tel.: 91 523 74 52 • Fax: a/e :secretaria@toledopeace.org • Web: www.toledopeace.org
Contacte	Emilio Cassinello
Temes de recerca	Resolució de conflictes • Diplomàcia paral·lela • Prevenció de conflictes • Orient Mitjà • Sàhara Occidental • Colòmbia
Publicacions	—
Any de creació i objectius	2003 • Patronat format per MAEC, la Junta de Castella • la Manxa, l'Ajuntament de Toledo i la Fundación Ortega y Gasset

Centre	Educadores/as pola Paz
Adreça	Nova Escola Galega
Telèfon - Fax A/e - Web	Tel.: 981 16 70 00 • Fax: 981 16 71 53 a/e:jares@udc.es • Web: www.nova-escola-galega.org
Contacte	Xesús Jares
Temes de recerca	Educació per la pau
Publicacions	Materials didàctics
Any de creació i objectius	1983

Centre	Edualter
Adreça	(xarxa per Internet)
Telèfon - Fax A/e - Web	Web: www.edualter.org
Contacte	Paco Cascón
Temes de recerca	Educació intercultural • Educació pel desenvolupament • Educació en valors • Resolució de conflictes
Publicacions	Bibliografia comentada a la pàgina web
Any de creació i objectius	1997 • Xarxa de recursos en educació per la pau, desenvolupament i interculturalitat

Centre	Escola de Cultura de Pau
Adreça	Universitat Autònoma de Barcelona/Facultat Educació, Edifici G-6. 08193 Bellaterra
Telèfon - Fax A/e - Web	Tel.: 93 581 24 14 • Fax: .903 581 32 94 a/e: escolapau@pangea.org • Web: www.escolapau.org
Contacte	Vicenç Fisas
Temes de recerca	Anàlisi de conflictes armats • Crisis humanitàries • Processos de pau • Diplomàcia paral·lela • Cultura de Pau • Transformació de conflictes • Rehabilitació postbèl·lica • Drets Humans • Justícia transicional • Empresa i drets humans • DIH • Pau i desenvolupament • Gènere i pau • Música, arts i pau • Educació per la pau • Desarmament • Militarització • Colòmbia • Filipines • Haití • Sàhara Occidental
Publicacions	<i>Semàfor</i> (quinzenal) • <i>Baròmetre</i> (trimestral) • <i>Alerta</i> (anual) • <i>Processos de pau com parats</i> • <i>Anuari de processos de pau</i> • <i>Butlletí Empresa i Drets Humans</i> • <i>Antena de la Comissió de Drets Humans</i> • <i>Butlletí de Justícia Transicional</i> • Fitxes per comprendre el món • <i>Quaderns d'Educació per la Pau</i> • <i>Colòmbia Setmanal</i> • Butlletí d'Iniciatives Socials de Construcció de Pau Colombianes • <i>Butlletí pel Control de les Armes Lleugeres</i> • Anuari de DDR • <i>Informe anual exportacions espanyoles d'armament</i>
Any de creació i objectius	1999 • Combina la docència, la recerca, la sensibilització i la intervenció directe en conflictes • Imparteix assignatures i una diplomatura de postgrau • Subvencionada principalment per la Generalitat de Catalunya (ACCD i DURSI)

Centre	Fundació CIDOB
Adreça	Elisabets, 12. 08001 Barcelona
Telèfon - Fax A/e - Web	Tel.: 93 302 64 95 • Fax: 93 302 21 18 a/e: cidob@cidob.org • Web: www.cidob.org
Contacte	Josep Ribera
Temes de recerca	Conflictes • Seguretat • Cooperació al desenvolupament • Mediterrània • Interculturalitat
Publicacions	<i>Revista CIDOB d'Afers Internacionals</i> • <i>Dcidob</i> • <i>Anuari Internacional CIDOB</i> • <i>Anuari de la Mediterrània</i> • <i>Anuari Asia-Pacífic</i> • <i>Documents CIDOB</i>
Any de creació i objectius	Ofereix un màster en Estudis Internacionals

Centre	Fundació per la Pau
Adreça	Casp, 31, 2n 1a A. 08010 Barcelona
Telèfon - Fax A/e - Web	Tel.: 93 302 51 29 • Fax: 93 301 7562 a/e: info@fundacioperlapau.org • Web: www.fundacioperlapau.org
Contacte	Jordi Armadans
Temes de recerca	Educació per la pau • Militarització • Desarmament • No-violència • Cultura de pau
Publicacions	Anuari • <i>Agenda per la Pau</i> • Butlletí trimestral • <i>El Correu per la Pau</i>
Any de creació i objectius	1983 • Membre de la International Peace Bureau i promotora de la Crida per la Pau de La Haia

Centre	Fundación Cultura de Paz
Adreça	Velázquez, 14, 3r. 28001 Madrid
Telèfon - Fax A/e - Web	Tel.: 91 426 15 55 • Fax: 91 431 63 87 Web: fund-culturadepaz.org
Contacte	Federico Mayor Zaragoza
Temes de recerca	Cultura de pau • Educació per la pau • Drets humans • Nacions Unides
Publicacions	—
Any de creació i objectius	2000

Centre	Fundación para las Relaciones Internacionales y el Diálogo Exterior (FRIDE)
Adreça	Felipe IV, 9, 1r dta. 28014 Madrid
Telèfon - Fax A/e - Web	Tel.: 91 522 25 12 • Fax: 91 522 73 01 a/e: fride@fride.org • Web: www.fride.org
Contacte	Mariano Aguirre
Temes de recerca	Pau i seguretat • Drets humans • Justícia penal Internacional • Democratització • Acció humanitària • Reforma ONU • Conflictes armats
Publicacions	Documents de treball • Revista <i>Foreign Policy</i>
Any de creació i objectius	1999 • Juntament amb la Fundación Ortega y Gasset ha creat el Centro Internacional de Toledo para la Paz (CITP), amb l'objectiu de contribuir a la prevenció i resolució de conflictes violents

Centre	Fundación Seminario de Investigación para la Paz (SIPP)
Adreça	Centro Pignatelli, Paseo de la Constitución, 6. 50008 Saragossa
Telèfon - Fax A/e - Web	Tel.: 976.21.72.17 • Fax: 976.23.01.13 a/e:sipp@seipaz.org • Web: www.seipaz.org
Contacte	Carmen Magallón
Temes de recerca	Teoria de la pau • Educació per la pau • Reconciliació • Defensa • Terrorisme
Publicacions	Col·lecció de llibres amb les ponències del seminari anual • Monografies
Any de creació i objectius	1984 • Disposa d'una biblioteca especialitzada

Centre	Gernika Gogoratuz
Adreça	Artekaea, 1, 1r E. 48300 Gernika
Telèfon - Fax A/e - Web	Tel.: 94 625 35 58 • Fax: 94 625 67 65 a/e: gernikag@gernikagogoratuz.org • Web:www.gernikagogoratuz.org
Contacte	María Oianguren
Temes de recerca	Transformació de conflictes • Reconciliació • Cultura de pau • Educació per la pau
Publicacions	Ha publicat diversos llibres de referència amb Bakeaz • Documents (sobre anàlisi i transformació de conflictes)
Any de creació i objectius	1987 • Creat pel Parlament Basc en el marc del 50è aniversari del bombardeig de Gernika • Ha realitzat 15 jornades internacionals de cultura de pau • Biblioteca especialitzada

Centre	Grupo de Estudios de Paz y Desarrollo (GEPYD)
Adreça	Dept. de Sociologia, Universitat d'Alacant, Apartat Correus 99. E-03080 Alacant
Telèfon - Fax A/e - Web	Tel.: 96 590 34 96 • Fax: 96 590 34 95 a/e:jmtortosa@ua.es • Web: www.ua.es/es/cultura/gepyd
Contacte	Josep M. Tortosa • Clemente Penalva
Temes de recerca	Globalització • Violència estructural • Violència cultural • Comunicació i violència • Desenvolupament • Gènere i pau • Pobresa • Conflictes a l'Amèrica Llatina
Publicacions	Comunicacions • Observatori de Conflictes d'Amèrica Llatina • Enllaços amb notícies d'Amèrica Llatina
Any de creació i objectius	1999 • És una iniciativa que està en l'espera de materialitzar-se la creació de la Càtedra Rafael Altamira. Té uns 25 investigadors

Centre	HEGOA
Adreça	Facultat de Ciències Econòmiques de la UPB. Avda. Lehendakari Agirre, 83v. 48015 Bilbao
Telèfon - Fax A/e - Web	Tel.: 946 01 70 91 • Fax: 946 01 70 40 a/e. hegoa@bs.ehu.es • Web. www.hegoa.ehu.es
Contacte	Pedro Ibarra
Temes de recerca	Educació pel desenvolupament • Globalització • Refugiats i migracions
Publicacions	<i>Quaderns de treball</i> • Llibres • Revista <i>RPN</i> (sobre refugiats) • Dossiers • Guies didàctiques
Any de creació i objectius	1987 • Des del 1999 és un Institut de la Universitat del País Basc • Té un important centre de documentació

Centre	Institut Barcelona d'Estudis Internacionals (IBEI)
Adreça	Elisabets, 12. 08001 Barcelona
Telèfon - Fax A/e - Web	Tel.: 93 302 64 95 • Fax: 93 302 21 18 a/e: ibei@ibei.org • Web: www.ibei.org
Contacte	—
Temes de recerca	—
Publicacions	—
Any de creació i objectius	2003 • Realitza el Màster en Relacions Internacionals

Centre	Instituto de Estudios sobre Conflictos y Acción Humanitaria (IECAH)
Adreça	Libertad, 22. 28004 Madrid
Telèfon - Fax A/e - Web	Tel.: 91 521 90 71 • Fax: a/e:sede@iecah.org • Web: www.iecah.org/espanol
Contacte	Jesús A. Núñez
Temes de recerca	Acció humanitària • Conflictes armats • Rehabilitació postbèlica • Globalització • DIH • Gestió de crisis
Publicacions	Publicacions i articles disponibles a la web
Any de creació i objectius	2000 • Treballa en xarxa amb diferents especialistes i com a consultoria per a organitzacions. • Forma part del consorci Agrisystems

Centre	Instituto de Estudios Transnacionales (INET)
Adreça	Sevilla, 4, 2n esq. 14002 Còrdova
Telèfon - Fax A/e - Web	Tel.: 957 49 00 69 • Fax: 957 49 00 69 a/e: inet@pangea.org • Web: www.pangea.org/inet
Contacte	Carlos Martínez
Temes de recerca	Transnacionalització • Globalització • Feminisme • Democratització
Publicacions	Revista <i>Temas</i> • Col·lecció Los libros del INET
Any de creació i objectius	1994 • Seminari Permanent • Grups de treball

Centre	Instituto de la Paz y los Conflictos
Adreça	Universitat de Granada. Rector López Argüeta, s/n. 18071 Granada
Telèfon - Fax A/e - Web	Tel.: 958 24 41 42 • Fax: 958 24 89 74 a/e: eirene@ugr.es • Web: www.ugr.es/~eirene
Contacte	Beatriz Molina
Temes de recerca	Teoria de la pau • Educació per la pau • Mediterrània • Interculturalitat • Regulació de conflictes • No-violència • Colòmbia
Publicacions	Col·lecció de llibres
Any de creació i objectius	1986

Centre	Seminario de Educación para la Paz de la Asociación Pro Derechos Humanos (Sedupaz)
Adreça	APDH. José Ortega y Gasset, 77, 2n A. 28006 Madrid
Telèfon - Fax A/e - Web	Tel.: 91 402 32 04 • Fax: 91 402 84 99 a/e: apdhe@telefonica.net • Web: www.pangea.org/sedupaz
Contacte	Paco Cascón
Temes de recerca	Educació per la pau
Publicacions	Unitats didàctiques
Any de creació i objectius	1987

Centre	Seminario Galego de Educación para a Paz (SGEP)
Adreça	Rua Valiño, 13, 1r (San Lázaro). Santiago de Compostel·la
Telèfon - Fax A/e - Web	Tel.: 981 561 956 • Fax: Web: www.sgep.org/1.htm
Contacte	Manuel Dios • Calo Iglesias
Temes de recerca	Educació per la pau • Cultura de Pau
Publicacions	Ha publicat diversos llibres i unitats didàctiques sobre educació per la pau
Any de creació i objectius	1985

Centre	Unesco Etxea
Adreça	Alameda de Urquijo, 60, pral. dta. 48011 Bilbao
Telèfon - Fax A/e - Web	Tel.: 94 427 64 32 • Fax: 94 427 25 48 A/e: info@unescoeh.org • Web: www.unescoeh.org
Contacte	Mikel Mancisidor
Temes de recerca	Pau i desenvolupament • Drets humans • Comunicació • Nacions Unides • Gènere i cultura de pau
Publicacions	Ha publicat diversos informes
Any de creació i objectius	1991 • Manté relacions oficials amb la UNESCO • Disposa d'una biblioteca amb publicacions de la UNESCO i de les Nacions Unides